

AZ ÚR ŐRIZZEN MEG ATTÓL, HOGY ODA- ADJAM NEKTEK ATYAI ÖRÖKSÉGEMET!*

1Kir 21,3

Kedves Testvéreim! Az Ószövetség nagyon régi korszakába vezetlek vissza a jelen alkalommal. A könyv írásba foglalása kb. Jézus előtt 536-ra tehető. Egy nagy történelemkönyv, mely folytatása a Sámuel Könyvének. A történelmen túlmutatva, van egy fontos üzenete is a királyok könyvének: az Isten iránti hűtlenség és a törvény megvetése romlásba sodorhat egyéneket és országokat, mely maga után vonja Isten ítéletét.

Sokak előtt ismert Nábót szomorú története, mégis nagy vonalakban elmondom. Ahábnak több palotája volt. Többek között Jézreelben is egy. Szép volt maga az épület, amit hatalmas park övezett. Ott sétált a király, élvezte gazdagságának, hatalmának minden előnyét. A palota közelségében volt Nábotnak szőlőskertje, melyet szakértelemmel és odaadással gondozott. Édesapjától örökölte, az édesapja az ő édesapjától. Ki tudja hány nemzedéken keresztül volt a család birtokába a szőlőskert. Ahábnak nagyon megtetszett, egyrészt közelsége miatt, másrészt mert jó földje volt. Feltette magában, hogy megvásárolja vagy elcseréli egy másik szőlőskerttel. Magához rendelte Nábótot, és ajánlatot tett, „Add nekem a szőlődet, hadd legyen valaményes kertem, mert közel van házamhoz. Adok helyette jobb szőlőt, vagy ha jónak látod, pénzben adom meg az árát”. Nábót meghajtotta magát a király előtt, és így válaszolt: „Az Úr őrizzen meg attól, hogy odaadjam neked az atyai örökségemet!” A király haragjában bezárkózott és nem evett és nem ivott, nem bocsátott senkit maga elé. A felesége, Jezábel kifaggatta a királyt bánatának okáért, az pedig mint egy durcás gyermek panaszkodott.

A bibliai leírásból megtudjuk, hogy Jezábel álnokul megölette Nábótot, kinek ártatlan vérét a kutyák nyalták fel. E szörnyű tette hozta Illés próféta az intést és figyelmeztetést, hogy ott, ahol Nábót vérét felnyalták a kutyák, ott fogják a tiedet is felnyalni, ó király! Nábót ragaszkodott az örökséghez olyannyira, hogy élete árán sem adta volna a királynak.

Örökség! Ízlelgetem, forgatom számban a szót. Mít értek alatta? Az első, ami tudatosodik bennem, hogy akitől rám maradt, nem él. Nagyon kedves emlékek fűznek hozzá, és sokmindent kaptam még mellette az örökségahagyótól. Tudatosodik bennem, hogy drága örökségemet nem szabad eladnom. Reviczky Gyula költő az Imakönyvem című versét így kezdi:

* Elhangzott 2000. július 28-án a főtanácsi istentiszteleten.

„Aranykötésű imakönyvet / Hagyott rám örökül anyám, / Kis Jézus ingben glóriában / Van a könyv első oldalán / Sok év előtt egyik sarokba / Berírta jó anyám nevét, / Lehajtom a betűkre a fõmet, / Hogy felidézsem szellemét!”

A költõ a versszakasz utolsó sorában mondja ki az igazságot, hogy az örökség az örökösben felidézi az örökségahagyó szellemét, és ehhez minden idegszálaival, tíz körõmmel ragaszkodik.

Génjeinkben, Testvéreim, mi is hordozunk egy szent örökséget: magyarságunk és 1000 éves keresztényi mivoltunk áldott örökségét. Hordozzuk Szent István emlékét és azt a türelmet, mellyel õ viseltetett más nyelvû népekkel szemben. Türelmet más kultúrákkal szemben. Hordozzuk nagy reformátorunk, Dávid Ferenc evangéliumon alapuló tiszta Istenhitét. Azt az áldott szellemiséget, mely a jézusi életprogram megvalósítására buzdít. Soha mások ellen, hanem mindig egymásért.

Történelmünk ideje alatt számtalanszor el akarták venni örökségünket. Nábóti szívósággal örködtünk felette, ragaszkodtunk hozzá, és megtartottuk. Voltak nehéz idõkben erõs egyéniségek mint Szentábrahámi Lombárd Mihály, amikor szûkölködtünk anyagiakban, példát mutatott áldozathozatalból Berde Mózes.

Egyházunk 432 éves történelme folyamán mindig értékteremtõ egyház volt. Ebben az értékteremtésben mindig magára volt hagyatva. Anyagi támogatást senkitõl sem remélhetett. Elsõk között volt az anyanyelv bevezetésében az oktatás területén. Nemcsak bevezette, de küzdött annak tisztaságáért. Brassai harca a magyartalanság ellen. Bölöni Farkas Sándor utazást tett Észak-Amerikában, és az ottani élményeit könyv alakban adta Erdély magyarságának kezébe, Orbán Balázs bejárta a Székelyföldet, és egy hatalmas történelmi munkát tett a nemzet asztalára, Kriza János a népköltészet drága kincsét gyûjtötte össze és ajándékozta a nemzetnek (Vadrózsák), Balázs Ferenc bejárta a kerek világot és tapasztalatait hozta haza, alapított gépszövetkezetet, tejszövetkezetet. Bartók a zenemûvészet terén alkotott maradandót. Így mutatta fel unitárius örökségének értékét:

„A magyarság számára talán a legszomorúbb, hogy az egyetlen magyar alapítási egyház az Erdélyben a XVI. században született – unitárius –, amely humanizmusával, a vallásszabadság 1568-ban kimondott törvényesítésével és haladó szellemével kiemelkedõ lehetne – állandó száalka volt a többi keresztény felekezet szemében. Ez gyakran ma is. Kis létszámuk miatt igen sokan nem is ismerik õket, és az idõnként nyilvánosságra kerülõ híradásokat idegenkedve vagy értetlenül fogadják.”

Ezek mind-mind a mi drága örökségeink, melyhez ragaszkodnunk kell, melyet eladni soha sem szabad. Idõsebb lelkészársaim ezzel tisztában voltak is vannak.

Sokszor ért minket idõsebb lelkészként az a vád, hogy a diktatúra ideje alatt ilyenek vagy olyanok voltunk, hogy beadtuk derekunkat a hatalomnak, de meg vagyok gyõzõdve, hogy mindenki megtartotta az õsöktõl reánk ma-

radt drága örökséget. Azokban az időkben is javítottunk templomokat, lelkészi lakásokat, gazdasági épületeket, és tettük ezt mind önerőből, külföldi segítség nélkül. Ahogy a körülmények engedték, még építkeztünk is Csíkszeredában, Kőhalomban, Nagyváradon, templomokat, lelkészi lakásokat vásároltunk. Mindezekben benne van egy áldozati nemzedék verejtéke. De ha azokban a vallástalan időkben csak átmentettük volna egyházunkat, már akkor is teljesítettük volna történelmi hivatásunkat. Az örökséget megtartottuk és gyarapítottuk.

Gyökössy Endre lelkész-pszichológus Mai példázatok című kötetéből olvastam a következő történetet.

Volt egy sikeres nagy ember. A nagy ember mindent elért az életben. Annak megtartására pedig ráment az egészsége. Zsebei tele voltak gyógyszerrel. Jobb zsebében a szív serkentésére való gyógyszer, bal zsebében a gyomorműködést elősegítő gyógyszer, mellényzsebében az idegcsillapítók voltak. András, a söfőrje mindig úgy viselkedett, ahogy a főnöke melyik zsebéből vett be gyógyszert. A nagy ember mindenkinél jobban megbecsülte a söfőrjét, mert hallgatagsága mellett nagyon óvatosan vezetett.

Egy alkalommal nagyon felbosszantották a főnököt, aki így szólt Andrásához: vigyen valahová a zöldbe, a csendbe. András saját lakásába vitte a nagy embert. Ahogy beléptek a kapun egy gondozott kert fogadta őket. Itt a nagy díófa alatt nyugágy van, üljön bele, és lazítson egy kicsit. Mindjárt hozok valamit. Kis idő múlva metszett pohárban, tányéron, szalvétán tejet hozott. A nagy ember megitta a tejet, és mintha mély kútba zuhant volna, elaludt.

Madárcsivitelésre, távoli kutyaugatásra ébredt. Méhek döngése, bodzailat lengte körül. Majd jólesően nyújtózódva felállt. Mivel András nem találta, bement a házba. Nagy szobába lépett, mely antik bútorokkal volt be-bútorozva, az egyik sarokban zongora, a másikban többnyelvű könyvtár. A zongorán ezüst keretben fénykép, melyen egy nagyoszlopos ház előtt egy régi Mercedes-Benz autó állt, a kormányánál elegáns férfi, mellette fátyollal leköötött nagykalapos hölgy. A nagy ember háta mögött megszólal András: a szüleim.

Mindez elveszett?

Igen. A TSZ és a község foglalta le irodának. Minket kitelepítettek. Édesanyám az oszlopok előtt sírt egy ládán, engem tartott az ölében. Apám átka-rolta rázkódó vállát, és ezt mondta azon a hajnalon: Most sírjon kedves, mert ezután nem hallhat bennünket senki panaszkodni. Az az Isten pedig, aki eddig gondunkat viselte, annak ezután is gondja lesz ránk. Amire szükségünk lesz, biztosan ezután is előkerül. Apámnak ez a pár hajnali szava az én örökségem, amit életem végéig megőrök.

Megtenné András, hogy most hazavigyen. Természetesen, volt a válasz. A hatalmas rózsadombi villa előtt a nagy ember sokáig fogta söfőrje kezét, majd így szólt: Mindent nagyon köszönök. A pohár tejet? Nem, András, azt, hogy megosztotta velem az örökségét.

Egyházunk az értékteremtésben soha nem volt öncélú. Ahogy a virágnak az a kötelessége, hogy nyíljon és illatot árásszon, a madárnak, hogy énekeljen, az embernek, hogy lelki, szellemi javakat hozzon létre, és örökségül hagyja maga után. Orbán Balázsra, László Gyulára hivatkoznak a történészek, Bartók muzsikája hetente felhangzik a világ valamelyik koncerttermében, vagy viszik az éter hullámai az emberek felé.

Megosztjuk örökségünk a világgal, de el nem adjuk soha.

Főtanácsi gyűlés van. Hangzik felénk az ószövetségi példaadás, tanítás. Magyarságunk örökségét, unitárius örökségünket őrizzük meg, és gyarapítjuk. Váljon ez életcélunkká! Ámen.

Dr. John Buehrens

TE MÁSOKBAN, MÁSOK BENNED!*

Jn 14, 1-12

Hálás vagyok a meghívásért, hogy itt lehetek és szólhatok hozzátok a mai reggelen. A bostoni King's Chapel egyházközség, a ti testvéretek üzenetét hoztam. Szeretném, ha tudnátok, hogy mindannyiatokat, de különösen Bálint Réka tiszteletesasszonyt imáinkban hordoztuk. Ugyanakkor szeretném tolmácsolni Észak-Amerika-szerte, több mint ezer egyházközségben élő unitáriusok testvéri köszöntését, amely ez alkalommal is megerősíti: mi szeretjük Erdély unitáriusait, mint a mi hitben idősebb testvéreinket.

Ma a reformáció emlékűnnepélye van, de egyben a Mindszenteke, minden lélekre való emlékezés alkalma is. Nálunk több unitárius egyházközségnek, mint annak is, amelyben elnökké választásom előtt szolgáltam, a Minden lélek egyházközsége nevet adják. Ahogyan azt a mi nagy amerikai unitárius reformátorunk, William Ellery Channing mondta: „Én élő tagja vagyok a minden lélek nagy családjának”.

Luther kockára tette életét, amikor a keresztény egyház megreformálódását követelte. Dávid Ferenc az életét áldozta azért, hogy a reformáció alapelve diadalra jusson, hogy mi csak egyedül Istenhez imádkozzunk, s ne kelljen segítségül hívnunk atyáinkat, akik ugyancsak Istenhez imádkoztak, még közülük a legszentebbeket sem, de még Jézust magát sem. Mi emlékezünk rájuk, tisztelettel emlékezőnk halálíg tartó hűségükért. De mint ők is tették, imáinkat egyedül csak Istenhez küldjük.

* Fordította dr. Szabó Árpád. Elhangzott a kolozsvári belvárosi unitárius templomban tartott istentiszteleten 1999. október 31-én.